

A konzervativizmus
következetlensége

Hans-Hermann Hoppe

HANS-HERMANN HOPPE

A konzervativizmus következetlensége

Fordította: Táborszki Bálint

A modern konzervativizmus az Egyesült Államokban és Európában torz és zavaros. A képviselet demokrácia befolyása alatt, illetve miután az Egyesült Államok és Európa tömegdemokráciává változott az Első világháborút követően a konzervativizmus átalakult egy anti-egalitárius, arisztokratikus, államizmus-ellenes ideológiai erőből a kulturálisan konzervatív államisták mozgalmává: a szocialisták és a szociáldemokraták jobboldalává.

A legtöbben, akik manapság konzervatívnak nevezik magukat, aggódnak – helyesen – a család felbomlása, a válások, a házasságon kívüli gyermekek, a tekintélyvesztés, a multikulturalizmus, a társadalmi bomlás, a szexuális szabadosság és a bűnözés miatt. Ezeket a jelenségeket mind a természetes rendtől – vagy a normálistól – való eltérésnek látják.

Viszont napjaink legtöbb konzervatívja (legalábbis a konzervatív establishment legtöbb szószólója) vagy nem érti meg, hogy a normális állapotokhoz való visszatérés megköveteli a legdrasztikusabb, egyenesen forradalmi államellenes társadalmi változásokat, vagy (ha tudnak erről) aktívan elárulják a konzervativizmus kulturális céljait, hogy egy teljesen más programot valósítsanak meg.

Nem szükséges részletezni, hogy ez nagyrészt igaz az úgynevezett neokonzervatívokra. Ami azt illeti, ha a vezetőikre tekintünk, azt gyaníthatjuk, hogy a legtöbbször az utóbbi kategóriába tartozik. Nem érdekik őket igazából a kulturális kérdések, viszont tudják, hogy fel kell öltetniük a kulturális konzervativizmus álcáját, nehogy elveszítsék a

ELLENPROPAGANDA

A személyes és politikai szabadság tudástára

hatalmukat, miközben a globális szociáldemokrácia megvalósításán ügyködnek. Az amerikai neokonzervativizmus alapvetően államista jellemét a legjobban annak egyik vezető intellektuális bajnoka, Irving Kristol foglalta össze:

A konzervatív jóléti állam mögött meghúzódó alapelv egyszerű: ahol csak lehet, hagyni kell, hogy az emberek megtartsák a saját pénzüket ahelyett, hogy adókkal az államhoz kerülne – *feltéve, hogy bizonyos meghatározott dolgokra használják azt.* [Two Cheers for Capitalism, 119. o.]

Ez az álláspont lényegében megegyezik a modern, poszt-marxista európai szociáldemokraták nézetével. Például a német szociáldemokrata párt 1959-es Godesberg Programjának az volt a központi mottója: „annyi piac, amennyi lehetséges, annyi állam, amennyi szükséges.”

A kortárs amerikai konzervativizmus második, viszonylag öregebb, de manapság szinte megkülönböztethetetlen ágát az új (Második világháború utáni) konzervativizmus képviseli, amelyet a CIA segítségével Willaim Buckley és a *National Review* c. folyóirata indított útjára és terjesztett el. Míg a régi (a Második világháború előtti) amerikai konzervativizmust a nyíltan anti-intervencionista külpolitikai nézetek jellemezték, Buckley új konzervativizmusának védjegye a megveszekedett militarizmus és az intervencionista külpolitika.

Az 1952. január 25.-én a *Commonweal* hasábjain közölt „A Young Republican’s View” című cikkében, három évvel a *National Review* elindítása előtt Buckley összefoglalta azt, ami később az új konzervatív hitvallássá lett: A Szovjetunió által képviselt fenyegetés fényében „nekünk [az új konzervatívoknak] ideiglenesen el kell fogadnunk az erős államot – hiszen csak egy belföldi totalitárius bürokrácia segítségével vívhatunk offenzív vagy defenzív háborút.”

A konzervatívoknak – írta Buckley – kötelességük támogatni „a széleskörű és produktív adótörvényeket, amelyek elengedhetetlenek egy erőteljes antikommunista külpolitika támogatásához”, illetve „a nagy hadseregeket és a légi erőket, az atomenergiát, a központi hírszerzést, a háborús hivatalokat és a hatalom ezzel járó washingtoni központosítását.”

Nem meglepő módon, a Szovjetunió összeomlása óta lényegében semmi sem változott ebben a filozófiában. Napjainkban az amerikai háborúskodó jóléti állam fenntartását és további növelését egyszerűen azzal igazolják az új- és a neo-konzervatívok, hogy más külföldi ellenségekre és veszélyekre hivatkoznak: Kína, iszlám fundamentalizmus, Saddam Hussein, „laktor államok” és a „globális terrorizmus”.

Viszont az is igaz, hogy számos konzervatív őszintén aggódik a családok szétbomlása vagy diszfunkciója és a kulturális hanyatlás miatt. Itt főleg arra a konzervativizmusra gondolok, amit Patrick Buchanan és a mozgalma képvisel. Buchanan konzervativizmusa egyáltalán nem különbözik annyira a konzervatív Republikánus párt nézeteitől, amennyire ő és a követői állítják. Egy kritikus kérdésben a konzervativizmusuk tökéletesen egyetért a republikánus konzervativizmussal: mindketten államisták. Különböző nézeteket vallanak arról, hogy mit is kell tenni pontosan a normalitás visszaállításáért, de abban egyetértenek, hogy az államnak kell tennie azt. Egyikben sincs egy árnyalatnyi államellenesség sem.

Hadd illusztráljam ezt azzal, hogy Samuel Francist idézem, aki a Buchanani mozgalom egyik vezető teoretikusa és stratégája volt. Miután megveti a „fehérellenes” és „nyugatellenes” propagandát, a „militáns szekularizmust, a nyereséghajhász egoizmust, a gazdasági és politikai globalizmust, a demográfiai áradatot és a zabolátlan állami központosítást,” hangot ad egy új, „America First” szellemiségnek,

melynek célja „nem csupán előbbre helyezni a saját nemzetünk érdekeit más nemzetek érdekeinél vagy olyan absztrakcióknál, mint a 'világvezetés', a 'globális harmónia' és az 'Új Világrend', hanem előbbre helyezni a nemzetet az egyéni kielégülésnél és a nemzetben belüli érdekeknél is.”

Mit javasol az erkölcsi romlás és a kulturális hanyatlás megoldására? Egyáltalán nem ismeri el, hogy az oktatás természetes rendje azt jelenti, hogy az államnak semmi köze hozzá. Az oktatás teljességgel a családra tartozik, és azt a piacgazdaság keretein belül kell előállítani és biztosítani.

Továbbá azt sem látja, hogy az erkölcsi züllésnek és a kulturális hanyatlásnak mélyebb okai is vannak, és nem lehet egyszerűen orvosolni az állam által kikényszerített tanterv megváltoztatásával, korholással vagy szónoklatokkal. Épp ellenkezőleg, Francis azt állítja, hogy a kulturális fordulatot – a normalitás visszaállítását – anélkül is elérni lehet, hogy alapvető változásokat eszközölnének a modern jóléti államban. Valójában Buchanan és az ideológusai kimondottan védik a jóléti állam három központi intézményét: a társadalombiztosítást, az állami egészségbiztosítást és a munkanélküli segélyeket. Sőt, növelni szeretnék az állam „társadalmi” felelősségeit azzal, hogy megbíznák az amerikai munkahelyek „védelmezésének” feladatával – az importok és az exportok korlátozásával – és „az amerikai bérek 'elszigetelésével' olyan külföldi munkásoktól, akiknek egy dolláros órabérért kell dolgozniuk.”

Igazából Buchananék nyíltan elismerik, hogy államisták. Megvetik és gúnyolják a kapitalizmust, a laissez-faire-t, a szabadpiacot, a kereskedelmet, a vagyont, az eliteket és a nemességet; és egy új populista – sőt, proletár – konzervativizmust pártolnak, amely egyesíti a társadalmi és kulturális konzervativizmust, illetve a szocialista gazdaságpolitikát. Így – folytatja Francis,

míg a baloldal el tudta nyerni az amerikai középosztály támogatását a gazdasági intézkedéseivel, elvesztette őket a szociális és kulturális radikalizmusával, és míg a jobboldal magához tudta vonzani az amerikai középosztályt a rendpárti retorikával, illetve a szexuális normalitás, a konvencionális erkölcs és a vallás, a hagyományos társadalmi intézmények védelmével, a nacionalizmus és a patriotizmus hangoztatásával, elvesztette őket, amikor ismételni kezdte a régi, burzsoá gazdasági nézeteket.

Tehát kombinálni kell a baloldal gazdaságpolitikáját, illetve a jobboldal nacionalizmusát és kulturális konzervativizmusát, hogy megalkossanak egy „új identitást, ami egy különálló és egyesített politikai mozgalomban szintetizálja a proletarizált középosztály gazdasági érdekeit, illetve kulturális-nemzeti hovatartozását.” Az efféle konzervativizmusnak neve is van, de nyilvánvaló okokból nem használják: a neve szociális nacionalizmus vagy nemzetiszocializmus.

(Az úgynevezett keresztény jobboldal legtöbb vezetője egyszerűen szeretné leváltani a jelenlegi balliberális elitet és a saját kezébe venni az állami oktatást. A következő szavakkal kritizálta Robert Nisbet ezt az álláspontot: „Burke óta a konzervativizmus egy tétele és Auguste Comte óta szociológia elv az, hogy a családi kötelékek – vagy bármelyik létfontosságú társadalmi csoport – meggyengítésének legjobb módja, ha az állam átveszi és monopolizálja a család történelmi szerepét.” Ezzel ellentétben a jobboldalt napjainkban „sokkal kevésbé érdekli az állammal szembeni Burke-féle immunitás, és sokkal inkább szeretné a leghatalmasabb államhatalmat adni azok kezébe, akik megbízhatók. A hatalom irányítása, nem pedig a hatalom csökkentése az, amit fontosnak tartanak.”)

Itt nem foglalkoznék azzal, hogy képes-e Bunchanan konzervativizmusa elnyerni a tömegeket, és szociológiailag helyes-e az amerikai politikáról felállított diagnózisa. Kétlem, hogy az volna, és

Buchanan teljesítménye az 1995-ös és a 2000-es republikánus előválasztásokon nem azt mutatja, hogy tévednék. Ehelyett az alapvetőbb kérdésekkel szeretnék foglalkozni: feltételezve, hogy igenis képes elnyerni a tömegeket; tehát feltételezve, hogy pszichológiailag kombinálható a kulturális konzervativizmus és a szocialista gazdaságpolitika (azaz vallhatják mindkét nézetet egyszerre az emberek kognitív disszonancia nélkül), lehet-e őket hatásosan és praktikusán (gazdasági és praxeológiai értelemben) kombinálni? Fenn lehet-e tartani a gazdasági szocializmus jelenlegi szintjét (társadalombiztosítás, stb.) és ezzel egyidőben vissza lehet-e állítani a normális kulturális állapotokat (a természetes családokat és a normális magatartást)?

Buchanan és a teoretikusai nem tartják szükségesnek feltenni ezt a kérdést, mivel úgy hiszik, hogy a politika kizárólag az akarat és a hatalom kérdése. Nem hisznek olyan dolgokban, mint a gazdasági törvények. Ha az emberek valamit igazán akarnak, és rendelkeznek az akaratuk megvalósításához szükséges hatalommal, minden elérhető. Ludwig von Mises, akit Buchanan gúnyosan „a halott osztrák közgazdászként” emlegetett az elnöki kampányai során, „historicizmusnak” nevezte ezt a hitet, a német Kathedersozialisten, az akadémiai szocialisták intellektuális álláspontját, akik igazoltak minden és bármely államista intézkedést.

De a gazdaságelmélet iránt tanúsított historicista megvetés és tudatlanság nem változtatja meg a tényt, hogy igenis vannak kérlelhetetlen gazdasági törvények. Például az nem lehet, hogy az ember egyszerre megegye és félretegye a tortáját. Vagy amit az ember elfogyaszt a jelenben, azt nem fogyaszthatja el ismét a jövőben. Vagy ha egy jószágból többet termelnek, akkor kevesebbet kell termelni egy másiktól. Semmilyen vágyvezérelt gondolkodás nem teheti semmissé ezeket a törvényeket. Ha valaki másképp gondolja, az egyedül gyakorlati kudarcot eredményezhet. „Ami azt illeti - mondta Mises - a

gazdaságtörténelem azoknak a politikai intézkedéseknek a hosszú jegyzéke, amelyek elbuktak, mert a megalkotásukkor merészen semmibe vették a közgazdaságtan törvényeit.”

Az elemi és kérlelhetetlen gazdasági törvények fényében a szociális nacionalizmus buchanani programja nem több mint egy újabb merész és lehetetlen álom. Semmilyen vágyvezérelt gondolkodás nem változtathatja meg a tényt, hogy a jelenlegi jóléti állam fő intézményeinek megtartása, illetve a hagyományos családokhoz, normákhoz, magatartáshoz és kultúrához való visszatérés vágya inkompatibilis célok. Az ember választhatja az egyiket – a szocializmust (a segélyezést) – vagy a másikat – a hagyományos erkölcsöket – de nem mindkettőt, hiszen a jelenlegi jóléti állam – tehát az, amit a szociális nacionalista gazdaságpolitika érintetlenül akar hagyni – pontosan a kulturális és szociális anomáliák okozója.

Ahhoz, hogy ezt tisztázzuk, elég emlékeznünk a gazdaságtan egyik legalapvetőbb törvényére, miszerint a vagyon vagy jövedelem kényszerrel történő újraelosztása – függetlenül attól, hogy milyen elvek mentén történik az újraelosztás – azzal jár, hogy elvesznek bizonyos emberektől – a birtokosoktól – és odaadják másoknak – a nem-birtokosoknak. Ennek megfelelően csökken annak az ösztönzője, hogy valaki birtokos legyen, és növekszik annak az ösztönzője, hogy valaki nem-birtokos legyen. Ami a birtokosok tulajdonában van, az olyasvalami, amit „jónak” tartanak, és ami nincs a nem-birtokosok tulajdonában, az olyasvalami, amit „rossznak” vagy hiányosságnak tartanak. Ami azt illeti, minden újraelosztás mögött meghúzódó gondolat a következő: néhányaknak túl sok jutott a jóból, míg másoknak nem elég. És minden újraelosztás eredménye az, hogy az emberek kevesebbet fognak termelni a jóból, és egyre többet a rosszból, tehát kevesebb lesz a tökéletesség és több lesz a hiányosság. Azzal, hogy adókból származó (másoktól elvett) pénzzel támogatják a szegényeket, több szegénységet fognak teremteni. Azzal, hogy

támogatják a munkanélkülieket, több munkanélküliséget fognak teremteni. Azzal, hogy támogatják a férjezetlen anyákat, több férjezetlen anya és több házasságon kívüli gyermek lesz, stb.

Ez az alapvető tény nyilvánvalóan érvényes egész úgynevezett társadalombiztosítási rendszerre, amit Nyugat-Európában 1880-óta, és az Egyesült Államokban 1930 óta a gyakorlatba ültettek: a kötelező állami nyugdíjra, egészségbiztosításra és munkahelyi balesetbiztosításra, a munkanélküli segélyre, a szegényeknek nyújtott segélyekre, és a többi. Ha ehhez hozzávesszük a kötelező közoktatás ennél is régebbi rendszerét, ezeknek az intézményeknek és gyakorlatoknak az összessége nem más, mint a család intézménye ellen és a személyes felelősség ellen indított hatalmas támadás.

Azzal, hogy felmentik az egyént a kötelesség alól, hogy biztosítson magának saját jövedelmet, gondoskodjon a saját egészségéről, biztonságáról, öregkoráról és gyermekei oktatásáról, beszűkül az öngondoskodás időhorizontja, és csökken a házasság, a család, a gyermekek és a közösségi kapcsolatok értéke. Ez ösztönzi a felelőtleniséget, a rövidtávú gondolkodást, a hanyagságot, a betegséget és akár a pusztítási hajlamot is, míg bünteti a felelősséget, a hosszútávú gondolkodást, a szorgalmat, az egészséget és a konzervativizmust.

A kötelező nyugdíjrendszer, amelyben a visszavonultakat (az időseket) a jelenlegi jövedelemkeresőkre (a fiatalokra) kirótt adókból támogatják, különösen egy olyan intézmény, amely szisztematikusan meggyengítette a természetes intergenerációs kapcsolatot a szülők, a nagyszülők és a gyermekek között. Az időseknek többé nem kell a gyermekeik támogatására támaszkodniuk, ha nem gondoskodtak a saját időskorukról; és a fiataloknak (akik rendszerint kevés megtakarított vagyonnal rendelkeznek) támogatniuk kell az időseket (akik rendszerint több megtakarított vagyonnal rendelkeznek)

ahelyett, hogy a fordítottja történne, mint ahogyan az jellemző a családokban.

Ennek köszönhetően nem csupán kevesebb gyermeket akarnak az emberek – és valóban, a születési ráták a felére zuhantak a modern társadalombiztosítási rendszer (segélyezés) bevezetése óta – hanem a tisztelet is lecsökkent, amivel a fiatalok hagyományosan az időseket illették, és megnövekedett a család felbomlásának minden jele, mint a válások, a házasságon kívüli szülés, a gyermekbántalmazás, a szülőbántalmazás, a házastársak bántalmazása, az egyedülálló szülőség, a szingliség, az alternatív életstílusok és az abortuszok.

Továbbá az egészségügyi rendszer államosítása és a biztosításiipar szabályozása következtében (olyan szabályozások következtében, amelyek korlátozzák a biztosító elutasításhoz való jogát: hogy biztosíthatatlannak titulálva elutasítson bármely kérelmet, és szabadon, a biztosítási matematika szerint diszkrimináljon a különböző csoportkockázatok között), egy rettenetes jövedelem- és vagyonúraelosztási gépezetet teremtettek a felelős egyének és az alacsony kockázatú csoportok kárára, és a felelőtlen egyének, illetve a magas kockázatú csoportok javára. A betegeknek, az egészségteleneknek és a rokkantaknak adott támogatások még több betegséget, egészségtelenséget és rokkantságot teremtenek, és elgyengítik a vágyat ahhoz, hogy az emberek dolgozzanak és egészséges életet éljenek. A legjobb, amit az ember tehet, hogy ismét idézi a „halott osztrák közgazdászt”, Ludwig von Misest:

Betegnek lenni nem a tudatos akarattól és a tudattalanban működő lelki erőktől független jelenség. Egy ember alkalmassága nem pusztán fizikai állapotának eredménye; javarészt elméjén és akaratán múlik. [...] A baleset- és egészségbiztosítás pusztító mivolta végső soron abban a tényben rejlik, hogy az efféle intézmények ösztönzik a sérüléseket és a betegségeket, gátolják a felépülést és gyakran

előidézük – de legalábbis fokozzák és hosszabbítják – azokat a működészavarokat, amelyek betegséget vagy sérülést követnek [...] Egészen más dolog egészségesnek érezni magát és orvosi értelemben egészségesnek lenni, és egy ember munkaképessége javarészt független az egyéni szerveinek fiziológiailag mérhető és megállapítható működésétől. [...] Az egészség és a munkaképesség vágyának gyengítésével vagy teljes elpusztításával a társadalombiztosítás betegséget és munkaképtelenséget teremt; megteremti a panaszkodás szokását – ami önmagában is egy neurózis – és egyéb neurózisokat. Röviden, ez egy intézmény, ami hajlamos ösztönözni a betegséget, nem beszélve a balesetekről, és jelentősen fokozza a balesetek és betegségek fizikai és pszichés eredményeit. Társadalmi intézményként az embereket testileg és lelkileg megbetegíti, vagy legalábbis segíti a betegségek sokszorozódását, meghosszabbodását és fokozódását. [...] A társadalombiztosítás tehát egy veszélyes járvánnyá változtatta a biztosítottak neurózisát. Ha kiterjesztik és tovább fejlesztik ezt az intézményt, terjedni fog ez a járvány. Ezen semmilyen reform nem segíthet. Nem gyengíthetjük meg vagy pusztíthatjuk el az egészség akarását anélkül, hogy ne teremtsünk betegséget.

Itt nem szeretném kifejteni, hogy miért ostobaság Buchanan és teoretikusainak protekcionista gazdaságpolitikája (az amerikai bérek védelmezése). Ha igazuk lenne, a gazdasági protekció melletti érvük felérne minden kereskedelem elutasításával és annak az állításnak a védelmezésével, miszerint minden család jobban járna, ha sosem kereskedne másokkal. Kétségtelen, hogy ezesetben senki sem veszíthetné el a munkáját és nullára csökkenne az „igazságtalan” versenynek köszönhető munkanélküliség.

Viszont egy ilyen teljes-foglalkoztatottság társadalom nem volna gazdag és erős: olyan emberekből (családokból) állna, akik bár napkeltétől napnyugtáig dolgoznak, szegénységre és éhezésre vannak

ítélve. Buchanan nemzetközi protekcionizmusa – míg kevésbé pusztító hatású, mint a személyek vagy a területek közötti protekcionizmus – pontosan ugyanezt eredményezné. Ez nem konzervativizmus (a konzervatívok azt szeretnék, hogy a családok gazdagok és erősek legyenek). Ez gazdasági pusztítás.

Mindenesetre annak világosnak kell lennie, hogy a minket körülvevő erkölcsi degeneráció és kulturális hanyatlás – a decivilizálódás jelei – többnyire, ha nem teljesen a jóléti állam és legfőbb intézményeinek elkerülhetetlen és szükségszerű következményei. A klasszikus, régivágású konzervatívok tudták ezt, és elszántan elleneztek a közoktatást és a társadalombiztosítást. Tudták, hogy az államok – saját hatalmuk növelése és erősítése végett – mindenhol arra törekednek, hogy megtörjék és végül elpusztítsák a családokat, illetve a tekintély intézményeit, rétegeit és hierarchiáit, amelyek a családalapú közösségek természetes folyamányai. Tudták, hogy ennek megvalósításához az államoknak ki kell használniuk a szülői tekintély ellen tanúsított természetes, kamaszkori lázadást. És tudták, hogy az államosított oktatás és a társadalmisított felelősség fogja megvalósítani ezt a célt.

Az államosított oktatás és a társadalombiztosítás lehetővé teszi, hogy a lázadó fiatalok elszökjenek a szülői tekintély elől (hogy megússzák a folyamatos helytelen viselkedést). A régi konzervatívok tudták, hogy ezek az intézkedések felszabadítanak az egyént a szülők és a közösségi élet által kiszabott fegyelem alól, hogy helyette az állam közvetlen és azonnali irányítása alá vonják.

Továbbá tudták – vagy legalábbis sejtették – hogy ez a társadalom szisztematikus infantilizációjához vezetne – az érzelmi és mentális regresszióhoz a felnőttkorból a kamaszkorba vagy a gyermekkorba.

Ezzel ellentétben Buchanan populista-proletár konzervativizmusa – szociális nacionalizmusa – mindezzel a legkevésbé sincs tisztában.

Lehetetlenség, és ennél fogva gazdasági ostobaság kombinálni a kulturális konzervativizmust és a jóléti államizmust. A jóléti állam – a társadalombiztosítás bármilyen formája – erkölcsi és kulturális hanyatlást és elkorcsosulást eredményez. Tehát ha az embert valóban aggodalommal tölti el a társadalom erkölcsi hanyatlása, és szeretné visszaállítani a normalitást a társadalomban és a kultúrában, elleneznie kell a modern szociális jóléti állam minden aspektusát. A normalitáshoz való visszatérés nem kevesebbet követel, mint a jelenlegi társadalombiztosítási rendszer teljes eltörlését: a munkanélküli segély eltörlését, a társadalombiztosítás eltörlését, az állami egészségügy eltörlését, a közoktatás eltörlését, és így tovább – ennél fogva a jelenlegi államapparátus és kormányhatalom szinte teljes lebontását. Ahhoz, hogy valaha visszatérjen a normalitás, az állami költségvetésnek és hatalomnak a tizenkilencedik századi szintre, vagy annál is lejjebb kell zuhannia. Így az igazi konzervatívoknak keményvonalas libertáriusoknak (államelleneseknek) kell lenniük. Buchanan konzervativizmusa hamis: szeretne visszatérni a tradicionális moralitáshoz, de ezzel egyidőben meg akarja tartani azokat az intézményeket, amelyek felelősek a hagyományos moralitás pusztításáért.

Tehát a legtöbb kortárs konzervatív – főleg a média kedvencei – nem konzervatívok, hanem szocialisták – vagy a nemzetközi fajta (az új és neokonzervatív háborúskodó jóléti állami hívei és globális szociáldemokraták), vagy a nacionalista fajta (a Buchanan-i populisták). Az igaz konzervativizmusnak mindkettőt elleneznie kell. Ahhoz, hogy visszaállítsák a társadalmi és kulturális normákat, az igazi konzervatívok csak radikális libertáriusok lehetnek, és követelniük kell az intervencionista állam teljes lerombolását, mint ami egy erkölcsi és gazdasági szörnyszülött.

Kedves olvasónk,

Bármennyire is fontosnak találjuk a szabadság üzenetét és annak elterjesztését Magyarországon, sajnos képtelenek vagyunk tartósan önerőből, a segítséged nélkül csinálni.

Kérjük, támogasd az oldalunkat egy egyszeri összeggel, vagy iratkozz fel egy havonta automatikusan ismétlődő támogatásra [ide kattintva](#).